

STUDIER I GLOBAL POLITIK OG SIKKERHED

NEDRUSTNING

I ET FOLKERETLIGT PERSPEKTIV | JOHN KIERULF

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Nedrustning

– i et folkeretligt perspektiv

Denne å[* er omfattet af lov om ophavsret.

Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervmæssig brug.

Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

John Kierulf

Nedrustning

– i et folkeretligt perspektiv

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2014

Denne å[* er omfattet af lov om ophavsret.

Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervmæssig brug.

Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

John Kierulf
Nedrustning
– i et folkeretligt perspektiv

1. udgave, 1. oplag

© 2014 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Redaktion: Sten Rynning og Anders Wivel

Omslag: Bo Helsted

Tryk og indbinding: AKA-print, Tilst

Printed in Denmark 2014

ISBN 978-87-574-3248-0

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00

Telefax: 39 13 55 55

e-mail: forlag@djoef.dk

www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	13
Indledning	17
Definitioner	19
Del I. Baggrund, sammenhæng og historisk udvikling.	
Aftalernes indgåelse og klassifikation	23
Kapitel 1. Folkeretlig baggrund og sammenhæng	25
Folkeretlig baggrund	25
Jus ad bellum	27
Jus in bello	29
Folkeretlig sammenhæng	30
Kapitel 2. Historisk udvikling	33
Indledning	33
Haagerkonferencerne	34
Folkeforbundet	35
De Forenede Nationer	37
Den Kolde Krig	39
Kommentar	41
Kapitel 3. Aftalernes indgåelse og klassifikation	43
Indledning	43
Aftalernes indgåelse	44
Indledning	44
Forhandlingsfora i FN-regi	45
Kommissionen for nedrustning af konventionelle våbenbeholdninger – FN's Nedrustningskommission	45

Nedrustningskomitéen	46
Nedrustningskonferencen	46
FN's Generalforsamlings 1. udvalg vedrørende nedrustning og international sikkerhed	48
FN's særlige generalforsamlinger om nedrustningsspørgsmål	48
Gennemgangs- eller opfølgingskonferencer	48
Forhandlingsfora uden for FN	49
Aftalernes klassifikation	49
Del II. Nedrustnings-, våbenkontrol- og ikke-spredningsaftaler	53
Masseødelæggelsesvåben	55
Indledning	55
Kapitel 4. Atomvåben	57
Indledning	57
Atomvåbnenes antal	57
Bilaterale aftaler mellem USA og Sovjetunionen/Rusland om reduktioner af deres atomvåben	59
Kommentar	60
Ikke-Spredningstraktaten	63
Prøvestopaftalerne	66
Indledning	66
Traktater om begrænset prøvestop	67
Traktat om et altomfattende prøvestop	68
Kommentar	70
Atomvåbenfri zoner	71
Indledning	71
Folkeretligt grundlag	72
Sikkerhedsgarantier	73
Traktater om atomvåbenfri zoner	74
Indledning	74
Latinamerika	74
Sydlige Stillehav	75
Sydøstasien	76
Afrika	76
Centralasien	76

Antarktis	76
Atomvåbenfri enkeltstater	77
Centraleuropa og Østeuropa som atomvåbenfri zone?	77
Atomvåbenfri zone i Mellemøsten?	78
Kommentar	80
Atomvåbenfri zone i Sydasiens?	81
Atomvåbenfri zone i Nordøstasien/koreanske halvø?	81
Norden som atomvåbenfri zone?	81
Atomvåbenfri zone i Arktis?	82
Kommentar	84
Danmark som atomvåbenfrit område?	86
Atomvåben i de danske stræder	88
Lovligheden af atomvåben	89
Indledning	89
Den Internationale Domstols vejledende udtalelse	90
WHO's spørgsmål til Den Internationale Domstol	90
Generalforsamlingens spørgsmål til Den Internationale Domstol – ICJ's vejledende udtalelse	90
Forslag til folketingsbeslutning om atomvåbenenes lovlighed	93
Kommentar	93
NATO's atomvåbenpolitik	94
Forbud mod anvendelse af atomvåben?	95
Kommentar	96
Anvendelse af taktiske atomvåben	97
Førstebrug af atomvåben	98
Kommentar	99
G8's globale partnerskab mod spredning af masseødelæggelses- våben og -materialer	102
FN's Sikkerhedsråds resolution 1540 om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben	103
Initiativ vedrørende Sikkerhed mod Spredning af masse- ødelæggelsesvåben	104
Atomvåben og menneskerettigheder	105
FN-konventioner om menneskerettigheder	105
Krænkelser af retten til livet?	106
Krænkelser af retten til fred?	108
Andre FN-vedtagelser om menneskerettigheder	109

Menneskelig sikkerhed	111
Kommentar	112
Kapitel 5. Masseødelæggelsesvåben i det ydre rum	113
Traktat om Det Ydre Rum	113
Måneaftale	115
Registreringskonvention	115
Forhandlinger om en ny traktat til forhindring af et våbenkapløb i det ydre rum?	116
Kapitel 6. Biologiske våben	119
Indledning	119
Protokol af 1925 om forbud mod giftgasser og bakteriologiske krigsmidler	120
Kommentar	121
Konvention om forbud mod biologiske våben	122
Kommentar	123
Kapitel 7. Kemiske våben	127
Indledning	127
Protokol af 1925 om forbud mod giftgasser	128
Konvention om forbud mod kemiske våben	128
Gennemførelse af CWC's inspektionsregime i dansk ret	133
Kommentar	134
Kapitel 8. Andre typer masseødelæggelsesvåben	137
Radiologiske våben	137
Cyberkrigsførelse	138
Kapitel 9. Masseødelæggelsesvåbenenes fremføringsmidler	143
Missiler	143
Indledning	143
Krydsermissiler	145
Kommentar	145
Ubemandede luftfartøjer (droner)	146
Missilteknologikontrolregimet og Adfærdskodeksen mod Spredning af Ballistiske Missiler	146

Missilforsvar	148
Kommentar	150
Konventionelle våben	151
Indledning	151
Kapitel 10. Tunge konventionelle våben	153
Traktat om Konventionelle Væbnede styrker i Europa	153
Indledning	153
CFE-forhandlingerne	155
CFE-traktaten	155
Kommentar	159
CFE 1A-personelaftale	161
CFE-tilpasningsaftale	161
Ruslands suspension af CFE-traktaten	163
Kommentar	164
Russisk kommentar til konventionel våbenkontrol i Europa	166
Kommentar	168
Wien-dokument om Tillids- og Sikkerhedsskabende Foranstaltninger	168
Observationsflyvninger (Open Skies)	169
Kapitel 11. Håndvåben og lette våben, inhumane våben, anti- personelminer og klyngebomber	171
Håndvåben og lette våben	171
Indledning	171
Kommentar	174
Protokol af 2001 om skydevåben	174
FN's handlingsprogram	175
USA's håndvåbenpolitik	176
Kommentar	178
Håndvåben i Afrika og Latinamerika	179
FN's håndvåbeninstrument	179
Danske regler	179
Regionale aftaler om håndvåben og lette våben	180
EU's handlingsprogram	180
OSCE-dokument om håndvåben	180
Den Inter-amerikanske konvention om skydevåben	181